

Suunised koolide ja ülikoolide kaitsmiseks sõjalise kasutamise eest relvakonfliktis

Relvakonflikti osalistel soovitatakse tungivalt mitte kasutada koole ega ülikoole ühelgi sõjalist pingutust toetaval otstarbel. Kuigi tunnistatakse, et teatud kasutusviisid ei ole relvakonflikti õigusega vastuolus, peaksid kõik osalised püüdma vältida õpilaste ohutuse ja hariduse kahjustamist ning rakendama alljärgnevalt esitatud mõistliku tegevuse suuniseid.

Suunis 1. Relvakonflikti osaliste lahingujõud ei tohiks töötavaid koole ega ülikoole ühelgi viisil kasutada sõjalise pingutuse toetamiseks.

a) See põhimõte laieneb koolidele ja ülikoolidele, mis on ajutiselt suletud, kui tavapärase tundide aeg on läbi või peetakse nädalavahetust, riigipüha või koolivaheaega.

b) Relvakonflikti osalised ei tohiks haridusametnike suhtes kasutada jõudu ega pakkuda neile stiimuleid selleks, et evakueerida koole ja ülikoole eesmärgiga kasutada neid sõjalise pingutuse toetuseks.

Suunis 2. Relvakonflikti osaliste lahingujõud ei tohiks koole ega ülikoole, mis on maha jäetud või evakueeritud relvakonfliktist tingitud ohtude tõttu, ühelgi viisil kasutada sõjalise pingutuse toetamiseks, välja arvatud pehmemendavate asjaolude korral, kui neil ei ole toimivaid alternatiive, ning üksnes nii kauaks, kui puudub valikuvõimalus kooli või ülikooli sellise kasutuse ja muu samalaadse sõjalise eelise saavutamiseks teostatava meetodi vahel. Teisi hooneid tuleks pidada paremateks valikuvõimalusteks ja kasutada neid eelisjärjekorras enne koole ja ülikoole isegi siis, kui nende asukoht või paigutus ei ole nii soodne, välja arvatud juhul, kui need hooned on rahvusvahelise humanitaarõiguse alusel erikaitsega (nt haiglad), ning pidades meeles, et relvakonflikti osalised peavad alati võtma kõik teostatavad ettevaatusabinõud tsiviilobjektide kaitsmiseks rünnaku eest.

a) Iga selline mahajäetud või evakueeritud kooli või ülikooli kasutamine peaks kestma nii lühikest aega kui võimalik.

b) Relvakonflikti osaliste lahingujõudude sõjalise pingutuse toetamiseks kasutatud mahajäetud või evakueeritud koolid peaksid jääma haridusasutuste käsutusse, et neid oleks võimalik uuesti avada niipea, kui see on pärast lahingujõudude taandumist praktiline, tingimusel et see ei ohusta õpilaste ega töötajate julgeolekut.

c) Kõik kindlustamisele või sõjaväestamisele viitavad jäljed või märgid peaksid olema pärast lahingujõudude taandumist täielikult eemaldatud ning tehtud kõik võimalik selleks, et kiiresti parandada asutuse taristule tekitatud kahjustused. Eelkõige peaksid olema kohapealt eemaldatud kõik relvad, laskemoon ja lõhkemata lahingumoon või sõja jäänukid.

Suunis 3. Kunagi ei tohi hävitada koole ja ülikoole eesmärgiga jätta relvakonflikti vastaspooleid ilma võimalusest neid tulevikus kasutada. Koolid ja ülikoolid – õppetegevuses, suletud vabaks päevaks või pühadeks, evakueeritud või mahajäetud – on tavapärased tsiviilobjektid.

Suunis 4. Juhul kui relvakonflikti osaliste lahingujõud on kasutanud kooli või ülikooli, mis on selle tõttu teatud asjaolude korral muutunud sõjaliseks ründeobjektiks, peaksid relvakonflikti osalised enne ründamist kaaluma kõiki teostatavaid alternatiive, ja kui asjaolud seda lubavad, muu hulgas hoiatama vaenlast saabuvast rünnakust, välja arvatud juhul, kui ta lõpetab objekti kasutamise.

a) Relvakonflikti osalised peaksid enne ründeobjektiks muutunud kooli ründamist kaaluma asjaolu, et lastel on õigus erilisele austusele ja kaitsele. Teine oluline kaalutlus on kooli kahjustamise või hävitamisega tekitatav võimalik pikaajaline negatiivne mõju kogukonna haridusvõimalustele.

b) Asjaolu, et relvakonflikti ühe osalise lahingujõud on kooli või ülikooli kasutanud sõjalise pingutuse toetamiseks, ei tohiks selle oma valdusesse võtnud vastaspoolele olla õigustuseks niisuguse kasutuse jätkamiseks, et toetada oma sõjalist pingutust. Nii ruttu, kui see on teostatav, tuleks eemaldada sõjaväestamisele või kindlustamisele viitavad tõendid või märgid ning hoone tagastada tsiviilasutustele, et see saaks toimida õppeasutusena.

Suunis 5. Relvakonflikti osaliste lahingujõude ei tohiks palgata julgeoleku tagamiseks koolides ja ülikoolides, välja arvatud juhul, kui alternatiivsed võimalused põhijulgeoleku tagamiseks puuduvad. Võimaluse korral tuleks koolide ja ülikoolide turvalisuse tagamiseks kasutada vastava väljaõppe saanud tsiviiltöötajaid. Samuti tuleks vajaduse korral kaaluda laste, üliõpilaste ja töötajate evakueerimist ohutumasse kohta.

a) Juhul kui koolide ja ülikoolidega seotud julgeolekuülesandeid täidavad lahingujõud, tuleks võimaluse korral vältida nende kohalolekut hoonetes või maa-alal, et hoida ära asutuse tsiviilstaatuse rikkumine ja õppekeskkonna katkestus.

Suunis 6. Kõik relvakonflikti osalised peaksid, nii palju kui see on võimalik ja asjakohane, neid *suuniseid* juurutama, näiteks oma doktriini, lahingueeskirjadesse, jõukasutusreeglitesse, tegevuskäskudesse ja muudesse teabe edastamise vahenditesse, et julgustada vastavat praktikat kogu käsuliini ulatuses. Relvakonflikti osalistel tuleks määrata kõige sobivam viis, kuidas seda teha.